

SISÄ-SAVON KANSALAISSOPISTO

Toimintakertomus v. 2021

Cantilena-kuoron 20-vuotisjuhlakonsertti lokakuussa 2021

Visio

*Opisto on se kunnan voimavara,
joka antaa ihmisille mahdollisuuden
osallistua, opiskella ja harrastaa
omalla paikkakunnalla koko eliniän.*

TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN 2021

Asiakkuus

Asiakastytytyväsyyttä mitataan kurssipalautteella, jota kerätään noin 10% otannalla kursseista kunkin lukuvuoden osalta. Kurssipalautelomakkeet lähetettiin sähköisinä otantaan valittujen kurssien osallistujille syyslukukauden 2021 osalta. Arvioinnin antamiseen osallistui yhteensä lähes 300 henkilöä, ja arvosanojen keskiarvo oli asteikolla 1-5. Keskiarvotavoitteena on yltää arvosanaan 4 Tämä tavoite ylittyi v. 2021 kurssiarvioinnissa.

Henkilöstö, osaaminen ja johtaminen

Vakituisessa henkilökunnassa tapahtui muutoksia v. 2021 aikana. Soili Riepula toimi vs. rehtorina heinäkuun loppuun asti. 1.8. alkaen vs. rehtorina on toiminut Markus Hyytinen Kirsti Häkkisen ollessa virkavapaalla. Marja-Liisa Husson työparina kädentaitojen ja kuvataiteen opettajana 60% työajalla jatkoi Anna-Kaarina Kalliokoski. Marja-Liisa jäi eläkkeelle ja Anna-Kaarina jatkoi 100% työajalla 1.8.2021 alkaen.

Eläkkeelle siirtynyt
kädentaitojen ja
kuvataiteen opettaja
Marja-Liisa Husso
opastaa vs. rehtori
Markus Hyytistä

Henkilöstö

Vs. Rehtorit

Soili Riepula/Markus Hyytinen: tanssi ja liikunta (TE, VE)

Toimistopalvelut

Eila Korhonen

Nina Härkönen

Tuukka Udd 18.10- (17.2.2021 asti)

Suunnittelijaopettaja

Minna Rönkkö: kielet, koti- ja puutarhatalous, atk, luennot, muu koulutus, maksupalvelukurssit, kädentaidot ja kuvataide (TE, VE)

Vakituiset opettajat

Marja-Liisa Husso: kädentaidot ja kuvataide (SJ), eläkkeelle 1.8.2021 alkaen

Anna-Kaarina Kalliokoski: kädentaidot ja kuvataide (RT, LV), määräaikainen

Pia Pakarinen: musiikki (LV, TE, VE)

Anneli Tarvainen: musiikki (SJ, RT)

Annikka Nurmi: teatteri-ilmaisu

Karoliina Kauhanen: tanssi ja liikunta (SJ, RT, LV)

Osastovastaavat

Anneli Tarvainen, Rautalampi

Heidi Hämäläinen, Tervo

Pia Pakarinen, Vesanto

Tiina Vihavainen, Leppävirta

Tuntiopettajia 105 kpl

Toiminnalliset tunnusluvut

Opetustunnit VAOS	14 878h
Myyntipalvelukurssit	250h
Taiteen perusopetus	199 h
Yhteensä	15 361h

(VAOS -tunnit edellisvuoteen verrattuna +1500h)

Opetustunnin hinta VAOS	84 €
OPM:n normihinta	84,77 €

Brutto-opiskelijat	6426 kpl
Netto-opiskelijat	3084 kpl

Opiston tapahtumien kävijät n. 3900 kpl
(+1300 vuoteen 2020 verrattuna)

Talouden tunnusluvut

Toimintakate	784 800 €
Valtionapu	575 720 €
Toimintatulot kaikki	481 007 €
Kurssimaksutulot	197 267 €

Toiminta-ajatus

Sisä-Savon kansalaisopisto on avoin vapaan sivistystyön opisto toimialueensa **Suonenjoen, Leppävirran, Rautalammin, Tervon ja Vesannon** asukkaille.

Kansalaisopisto järjestää alueen koulutus- ja kulttuuritarpeita tukevaa monipuolista ja hyvinvointia lisäävää yleissivistävää koulutus-, kulttuuri- ja harrastustoimintaa, ammatillista lisäkoulutusta sekä maksupalvelu- ja projektitoimintaa.

TOIMINTA VUONNA 2021

Asiakkuus: Korona vaikutti edelleen asiakasmääriin sekä brutto- että netto-opiskelijoihin tarkasteltaessa. Jonkinlainen vaikutus opiskelijamääriin on ollut myös sillä, että kurssien maksimiopiskelijamääriä on jouduttu laskemaan turvavälien takia. Jatkoa ajatellen tärkeä tavoite onkin nostaa opiskelijamääriä.

Vuonna 2021 brutto-opiskelijoihin oli 6426 (laskua edellisvuoteen n. 700 henkeä). Netto-opiskelijoihin vähennystä oli noin 350 henkeä edellisvuoteen verrattuna. Netto-opiskelijoiden määrä v. 2021 oli 3084 kpl.

Kansalaisopistolla on oma opistotoimikunta, johon sopimuskuntien kansalaisopistotoiminnasta vastaavat toimielimet nimeävät kaksi varsinaista edustajaa ja heille henkilökohtaiset varajäsenet. Opistotoimikunta on perustettu rehtorin työn tueksi ja kuntien väliseksi yhteistyöelimeksi opisto osalta. Opistotoimikunta kokoontui v. 2021 aikana yhteensä kolme kertaa.

Talous

Opiston talous koostuu valtionavusta, kuntien rahoitusosuudesta, kurssimaksutuloista sekä myyntipalvelu- ja hanketuloista. Opisto järjesti vuonna 2021 yhteensä 15 841 opetustuntia, missä on noin 1 800 tunnin nousu edelliseen vuoteen verrattuna. Tuntimäärä alkaa lähestymään vuoden 2019 tasoa.

Valtionosuustunteja toteutui 14 937 tuntia vuonna 2021. Taiteen perusopetuksen tunteja toteutui 199 tuntia. Tämä on samalla tasolla edellisvuoteen verrattuna.

Valtionosuustuntien tuntihinta koko opistolla (valtionapu + kuntalaskutus/valtionosuustunnit) oli 84€ ja valtionosuutta saatiin yhteensä 575 720 €. Kurssimaksutulot olivat noin 198 000 €, missä oli nousua vuoteen 2020 verrattuna noin 10 000 €. Opetushallitus jakoi lisäksi opintosetelirahoitusta erikseen määriteltujen erityisryhmien kurssimaksujen kattamiseen. Opisto sai avustusta 4 000 euroa.

Hanketoiminnasta erikseen myöhempänä.

Henkilöstön täydennyskoulutus:

Vuonna 2021 sekä vakituinen henkilöstö että tuntiopettajat osallistuivat erilaisiin täydennyskoulutuksiin, joiden pituus vaihteli muutaman tunnin koulutuksista useamman päivän kestäneisiin koulutuksiin. Kaikkiaan koulutuskertoja oli noin 50. Koulutuksissa oli mm. verkko-ohjelmien koulutuksia, liikunta- ja tanssiaineiden koulutuksia, erilaisia lisenssikoulutuksia sekä myös eri ohjelmien pääkäyttäjien koulutuksia.

Henkilöstön kehittämispäivät ja työhyvinvointi

Opistolla on perinteisesti pidetty päätoimisen vakituisen henkilöstön kehittämispäivät. Henkilöstökokouksissa kuukausittain vakituinen

henkilöstö kokoontuu ja kaupungin tyhyetuudet ovat myös henkilöstön käytettävissä. Päätoimisen henkilöstön kehityskeskustelut rehtori käy kerran vuodessa.

Opiston henkilökuntaa 2021. Vs. rehtori Soili Rieppu puuttuu kuvasta.

VIESTINTÄ

Ulkoisen viestintä

Opinto-opas ilmestyi elokuussa 2021. Ajantasaiset tiedot kursseihin ja ilmoittautumiseen liittyvät löytyvät opiston omilta internet-sivuilta. Kansalaisopisto viestii ja tiedottaa kursseistaan ja tulevista tapahtumistaan omalla Facebook –tilillään sekä nyt myös Instagram -tilinsä kautta. Lisäksi perinteistä julistemarkkinointia harrastetaan edelleen, ja opiston tapahtumista ilmoitellaan alueen kuntien ja lehtien sähköisissä tapahtumakalentereissa säännöllisesti. Opiston alkavista kursseista ilmoitetaan alueen paikallislehdissä kuukausittaisella palstalla. Opistoalueen kuntalaisille suunnattu kurssitoivekysely toteutettiin jälleen sähköisessä muodossa.

Kansalaisopistojen verkkokurssit ja -luennot ovat tarkasteltavissa yhdestä osoitteesta. Myös Sisä-Savon kansalaisopiston kaikki verkkokurssit ja -luennot on ilmoitettu portaaliin, ja ne ovat sitä kautta löydettävissä ympäri Suomen.

Lasten ja nuorten kurssien markkinoinnissa hyödynnettiin kouluja. Eri järjestöille ja yhdistyksille tiedotettiin kursseista sähköpostitse. Kursseja ja

opiston tapahtumia mainostettiin myös perinteisesti julisteitten avulla ilmoitustauluilla kaikissa opistokunnissa. Harrastamisen Suomen malli -kurssien suhteen koulut ja vapaa-aikatoimi organisoivat kerhoihin osallistumista. Opisto järjesti kaikkiaan 10 kurssia syksyn 2021 aikana hankkeen kautta.

Opisto markkinoi kurssejaan ja järjestämiään tapahtumia aktiivisesti myös lehtijuttujen ja tiedotteiden avulla. Paikallislehti Sisä-Savoon, Soisalon Seutuun, Rautalampi-lehteen ja Suonenjoki-lehteen lähetettiin tiedotteita ja juttuaiheita, joista suuri osa julkaistiin. Opisto oli lehdistöseurannan mukaan esillä paikallisissa ja alueellisissa lehdissä yhteensä 35 kertaa vuoden 2021 aikana. Kansalaisopisto pyrkii näkymään myös opistokuntiansa tapahtumissa, ja lokakuussa 2021 opistolla oli oma piste Leppävirralla järjestetyssä Pimmeet markkinat -tapahtumassa.

Yhteistyötahot

Opiston sidosryhmistä yhteistyötä tehtiin vahvimmin eri opistoalueen koulujen, kirjastojen, kulttuuritoimien, yhdistysten ja seurakuntien kanssa sekä opistokuntien Voimaa Vanhuuteen -verkostojen kanssa. Myös v. 2019 käynnistyneen Erasmus+ -hankkeen yhteistyöopistot olivat tärkeitä sidosryhmiä.

Sisä-Savon kansalaisopisto järjesti yhteistyössä paikallislehti Sisä-Savon ja paikallislehti Soisalon Seudun kanssa verkkovälitteiset vaalipaneelit toukokuun 2021 aikana. Suonenjoen paneeli pidettiin

21.5., ja sen järjestelyvastuussa olivat opiston vt. rehtori Soili Riepula ja Sisä-Savo -lehden päätoimittaja Päivi Taskinen-Kekki. Panelisteja osallistui 6 kpl, ja osallistujia oli linjoilla kaikkiaan n. parikymmentä henkeä.

Vastaava vaalipaneeli järjestettiin Leppävirran osalta 24.5., ja tuolloin paneelin järjestelyistä ja keskustelun vetämisestä vastasivat Soili Riepula opiston puolesta, ja päätoimittaja Antti Aho Soisalon Seudusta. Myös tässä vaalipaneelissa panelisteja oli mukana 6 kpl, kuntalaisia osallistui verkon kautta 37 henkeä.

Loppuvuodesta 2021 suunniteltiin yhteistyössä aluevaalipaneelit. Vs. rehtori Markus Hyytinen toimi Rautalammin paneelin vetäjänä.

OPETUSJÄRJESTELYT JA OPPIAINEET

Suurin osa opetuksesta järjestettiin lähiopetuksena, minkä lisäksi opisto järjestää vuosittain paljon myös yleisöluentoja, konsertteja, teatteriesityksiä ja muita tapahtumia. Verkkoluentojen välittämistä jatkettiin myös v. 2021.

Suonenjoen kaupunginhallitus laski kurssin aloittamiseen tarvittavan opiskelijoiden minimimäärän kaikkien kurssien osalta viiteen lukuvuodeksi 2021-22. Tällä pyrittiin siihen, että kursseja käynnistyisi syksyllä mahdollisimman paljon.

Musiikki

Vuonna 2021 musiikissa annettiin opetusta yhteensä 5321 tuntia yhteensä 1182 oppilaalle (vuonna 2020 annettiin 4789 tuntia yhteensä 1343 oppilaalle). Kursseja toteutui yhteensä 140 kpl. Opetustuntien määrä alkaa musiikin osalta nousta vuoden 2019 tasolle.

Uusia, käynnistyneitä musiikin kursseja olivat vuonna 2021 kanteleen soitto Suonenjoella ja Sointumelodiasoittoa ukuleleilla muutaman kokoonantumiskerran ajan syyskaudella Leppävirralla. Kevään ajan toimi myös Rumpujen soitto -kerho, joka kuului Leppävirran kunnan tarjoamaan harrastamisen Suomen malli -toimintaan.

Musiikin opiskelijoiden ikähaitari on vauvasta vaariin, mutta varsinkin yksilö- ja bändiopetuksessa suurin osa opiskelijoista on lapsia ja nuoria. Kuorot innostavat suuria määriä laulajia liikkeelle pienillekin paikkakunnille ja kuoronjohtajat tekevätkin aktiivista markkinointityötä erilaisissa tapahtumissa esiintyessään kuorojen kanssa. Korona vaikutti jonkin verran osallistujamääriin, mutta useissa kuoroissa toteutettiin hybridiopetusta, jolloin harjoituksiin pystyi osallistumaan myös kotoa verkkovälitteisesti.

Suonenjoella ja Rautalammillä jatkettiin musiikin yksilöaikojen ajanvarauksia sähköisen ajanvarausjärjestelmä Doodlen kautta. Myös opetustilojen aikatauluvarauksiin käytettiin pilvipalveluita. Tervossa, Vesannolla ja Leppävirralla puolestaan aikatauluvaraukset hoidettiin joko ainealuevastaavan tai suoraan kursseja opettavien opettajien kautta. Yksilöopetukseen ilmoittautuminen vanhasta poiketen alkoi netin kautta sekä uusilla että vanhoilla oppilailla jo 23.5. jatkuen 29.8. saakka. Paikat täytettiin ilmoittautumisjärjestyksessä.

Tervon Savoset Kehitysvammaisten laulutuokio pidettiin kevätkauden ajan etäyhteyden välityksellä ja syyskauden viimeistä kokoonantumiskertaa lukuun

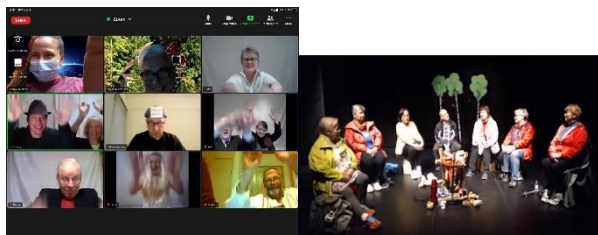
ottamatta lähiopetuksena. Kanervassa laulut jatkuivat kevätkauden tauon jälkeen syyskaudella. Vesannolla toimittiin väistötiloissa syyslomaan saakka, jonka jälkeen siirryttiin uuteen hirsikouluun. Rumpujensoitto jatkuu Yökahvilan tiloissa ja Viihdemusiikin laulu siirtyi musiikinystävien tiloihin vanhalle kunnantoinmistolle.

Teatteri ja sanataide

Esittävän sana- ja näyttämötaiteen sekä kirjallisuuden alaan kuuluvilla kursseilla toteutui v. 2021 yhteensä 1081 opetustuntia (vuonna 2020 yhteensä 949 opetustuntia). , ja osallistujia näillä kursseilla oli 320 kpl. Tunneissa oli nousua edellisvuoteen verrattuna ja kurssilaisia oli suurin piirtein sama määrä kuin vuonna 2020.

Opetus toteutettiin pääosin lähiopetuksena. Korona-ajan opettamia etäopetuksen tekniikoita hyödynnettiin kuitenkin tarpeen mukaan tarjoamalla etäosallistumismahdollisuutta silloin, kun ryhmä ei esimerkiksi altistumisten vuoksi voinut muulla tavoin kokoontua. Kevään esityksistä suurin osa välitettiin katsojille striimattuina. Syyspuolella toteutui jo enemmän myös live-esityksiä.

Leppävirralla Paukarlahden teatteriryhmä sovitti striimattavaan muotoon keväällä 2020 esittämättä jääneen esityksen "Kekkonen - syntymästä kuolemattomuuteen" (käsikirjoitus Tuomas Parkkinen). Katsojien lisäksi myös näyttelijät ja ohjaajat osallistuivat esityksen avoimiin harjoituksiin etäyhdeydellä. Näytelmä esitettiin kevään aikana näytös kerrallaan. Pieni, mutta uskollinen katsojajoukko ilmestyi linjoille viikosta toiseen, ja kiitteli ryhmää mielenkiintoisesta ja rohkeasta kokeilusta.

Muut Leppävirran ryhmät esiintyivät liveyleisöille, mutta yleisörajoituksin. Leppäkertun teatteri kutsui kevään päätteeksi omat perheensä katsomaan kokoelman itse kirjoitettuja, ja monessa tapauksessa juuri perheenjäsenistä itsestään kertovia, näytelmiä teemalla "Sankaritarinoita". Myös Konnuslahden lastenteatteriryhmä ilahdutti omia perheitään pienillä esityksillä. Soisalo-teatterin "Rajaralli" (käsikirjoitus Simo Ojanen) esitettiin elokuussa kolmesti. Rajoitetulla katsojamäärällä esityksen näki 172 katsojaa.

Suonenjoella lausujat järjestivät keväällä striimatun esityksen "Eino Leinon runojen sykkeessä" yhteistyössä Suonenjoen kaupungin kanssa. Joulukuussa lausujat esiintyivät yhdessä opiston yksinlauluoppilaiden kanssa esityksellä "Jouluilta", jonka näki 69 katsojaa.

Teatteri Lumo valmisti keväällä loppuun esityksen Kuningas Pietari pieni. Syksyllä Teatteri Lumon nuoret esiintyivät Jukka Itkosen runoista kootulla "Metsä repussa" -runoesityksellä Vanhusten viikolla sekä Kotikulmat valoissa -ulkoilmatapahtumassa. Joulun alla lumolaiset seikkailivat joulupaketteina ja tonttuina Suonenjoen joulunavauksessa sekä kokoontuivat seimen äärelle Joulupolku-tapahtumassa. Teatteri Lumon kannatusyhdistys ry haki rahoitusta Ylissalin parannustöihin Suomen kulttuurirahastolta, SKR:n Pohjois-Savon rahastolta sekä Opetus- ja kulttuuriministeriöltä. Rahoitusta ei saatu, ja Ylissali on edelleen vain opetuskäytössä.

Tervoteatteri esitti pienelle liveyleisölle sekä streamin välityksellä kotikatsomoihin koko perheen esityksen "Hölmölän kylän uutisia". Toinen pienoisnäytelmä "Onko teillä tämmöstä?" esitettiin liveinä 16 katsojalle. Syksyllä Tervoteatteri vieraili rakentamillaan jättiläisnukkeilla Pukki palaa pelloille -kekritapahtumassa. Syksyn mittaan aloitettiin myös uudelleen keväällä 2020 koronaepidemian vuoksi esittämättä jääneen näytelmän harjoittelu.

Teatteri Wecando Vesannolla päätti hyödyntää erilaista teatteritalvea tutustumalla Johan Ludvig Runebergin tuotantoon lukemalla ja käsittelemällä lukemaansa improvisaatioiden keinoin. Puuhaa riitti myös teatteripuvuston muuton merkeissä. Wecandon nuoret esiintyivät videotervehdyksellä maakunnan veteraanijuhlissa. Syyspuolella ryhmä alkoi harjoitella uudelleen keväällä 2020 kesken jäänyttä ohjelmistoa.

Osa teatteriryhmien esityksistä kuvattiin elokuvamuotoon, jotta teatteriesityksiä saataisiin yleisön katsottavaksi terveysturvallisesti kotikatsomoihin ja ryhmän iso työ tallennettua. Tällaiseen toteutukseen päädyttiin Leppäkertun teatterin "Jasmin ja taikakökö" -näytelmän,

Vaajasalmen-Saikarin kyläteatterin "Nokisenkosken huussimonologien" sekä Teatteri Lumon "Kuningas Pietari pienen" kanssa. Kuvaaminen ja videomateriaalin editointi olivat työmäärältään suuria ponnistuksia, mutta opettivat ryhmille myös uudenlaisia asioita, kuten kameran edessä näyttelemistä ja esityksen ajattelemista kuvakulmien ja leikkausten kannalta.

Opiston teatteriryhmien näytöksiä ja uusien elokuvien julkaisuja oli vuonna 2021 yhteensä 27. Live-esitysten ja streamien katsojia kertyi yhteensä 1777. Näistä noin 400 oli Suonenjoen joulun avajaisten ja Joulupolun osallistujia. Videotervehdysten ja elokuvien katsojamääriä on vaikeampi arvioida, koska katsojia saattaa kerralla olla ruudun ääressä useampiakin. Esimerkiksi Teatteri Lumon "Kuningas Pietari pieni" sai kuukauden aikana, linkin ollessa jaossa kansalaisopiston somessa, 146 katselukertaa.

Uusia kursseja olivat myönteisen vastaanoton saaneet lasten teatteri- ja puuhaleirit, jotka järjestettiin Leppävirralla ja Suonenjoella.

Vuoden 2022 tavoitteena on toteuttaa sekä uusia esityksiä, että edelleen vuonna 2020 telakalle jääneitä esityksiä.

Kädentaidot ja kuvataide

Kuvataiteen ja muotoilun kursseilla kävi v. 2021 aikana yhteensä 221 opiskelijaa, ja opetustunteja tämän aineryhmän kursseihin käytettiin 923 (vuonna

2020 käytettiin 722 tuntia). Kursseja suunniteltiin 35, ja niistä toteutui 25 kpl. Opiskelijamäärä oli vuonna 2021 yhteensä 221. Opetus- ja opiskelijamäärät ovat pysyneet kuvataiteen ja muotoilun kursseilla varsin samanlaisina viimeisen kahden vuoden aikana.

Kädentaidoissa opetettiin yhteensä 690 opiskelijaa 87 eri kurssilla. Opetustuntien määrä oli 2772. Opiskelijamäärä laski edellisvuoteen verrattuna noin sadalla, mutta samalla opetustuntien määrä nousi noin 500 tunnilla.

Kuvataiteiden osalta Tervossa jatkui akvarellimaalaus ja Vesannolla puolestaan keramiikka. Syksyllä keramiikka nousi uuteen kukoistukseen kenties osittain tv:ssä pyöriineen keramiikkaohjelman myötä, minkä vuoksi Vesannolle perustettiin toinenkin keramiikkaryhmä.

Kädentaitokurssien rungon Tervossa ja Vesannolla muodostivat useat jo pidempään pyöriineet, suositut kurssit. Näitä ovat mm. kudonta, taonta ja puutyöt molemmissa kunnissa. Tervossa oli keväällä yhdistetty käsityöpaja ja hopeatyöt -kurssi, mikä sai syksyllä jatkoa hopeakorujen valmistuskurssina. Vesannolla jatkoa saivat eri teemaiset ompelukurssit, joista esimerkkinä *Oma tyyli ommellen* -kurssi, jonka aikana kurssilaiset saavat ommeltua itselleen mittojen mukaisen ja yhteensopivan puvuston.

Vesannolla pidettiin lisäksi kaksi harvinaisempaa kädentaitokurssia v. 2021 aikana. Maaliskuussa pidettiin rintaliivien ompelukurssi, ja syys-lokakuussa puolestaan kalannahan parkitsemiskurssi. Molemmat kurssit keräsivät innostuneita kurssilaisia, ja saivat positiivista palautetta sekä toiveita siitä, että vastaavanlainen kurssi järjestettäisiin vastakin.

Suonenjoen huhtikuussa 2021 aikana esillä olleessa kevätnäyttelyssä kävi yhteensä 291 kävijää. Tervossa ja Vesannolla kevätnäyttelyt koottiin kirjastoihin. Tervon kevätnäyttelyssä vieraili yhteensä n. 150 näyttelyvierasta, ja Vesannolla näyttelyn näki arviolta n. 300 kirjastokävijää ja Rautalammilla noin samoin 300 henkeä. Leppävirralla kävijöitä oli arviolta 400.

Kielet

Kieliä opetettiin v. 2021 aikana 52 eri kurssilla kaikkiaan 338 opiskelijalle (v. 2020 yhteensä 58 kurssilla kaikkiaan 435 opiskelijalle). Opetustunteja kielissä kertyi 1174 (v. 2020 yhteensä 1076). Opetustuntien määrä nousi kielissä näin vuoden 2019 tasolle.

Vuoden 2021 aikana kansalaisopistossa opetettiin englantia, venäjää, espanjaa, viroa, saksaa ja italiaa. Suosituimpia kieliä olivat espanja ja venäjä, joita opetettiin keväällä peräti kaikissa opistokunnassa, sekä englantia, jota opetettiin neljässä opistokunnassa. Suonenjoen viron kielen ryhmä on pysynyt kasassa jo vuosikaudet, mistä syystä kyseisen ryhmän taidot ovat jo hyvinkin edistyneellä tasolla. Saksaa opiskeltiin kevätlukukaudella Leppävirralla, ja syksyllä saatiin ilahduttavasti uusi saksan kielen alkeisryhmä käyntiin Suonenjoella.

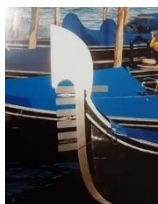
Uutuuksina tarjottiin ns. matkailijoille suunnattuja intensiivikursseja, eli kursseja, jotka kokoontuvat lyhyemmän aikaa kuin koko lukuvuoden. Rautalammilla tarjottiin tällaisia intensiivikursseja sekä venäjän että espanjan kielissä, ja molemmat ryhmät saatiin käyntiin. Tämä osoittaa, että myös

kielissä lyhytkurssit ovat joissakin tapauksissa oikein hyvä vaihtoehto pitkille, koko lukuvuoden mittaisille kursseille.

Suomen kielen alkeiskurssi on tärkeä lisä opiston kielitarjontaan ja tukee maahanmuuttajien kotoutumista. Suonenjoella kevätlukukaudella kokoontunut suomen kielen alkeiskurssi sai opiskelijoiden pyynnöstä jatkokseen Työelämän suomea -lyhytkurssin huhti-toukokuussa 2021.

Kevätlukukaudella 2021 opistossa jatkuivat syksyllä alkaneet italian ja saksan kielen alkeiskurssit verkossa. Syksyllä 2021 opisto tarjosi uusia verkkokursseja myös kielissä, ja käyntiin lähtivät niin italian kielen jatkokurssi kuin viron kielen alkeiskurssikin. Vaikka verkkokurssien suosio on vielä melko vähäistä, niille on kuitenkin oma kannattajakuntansa, ja niiden tarjoamista aiotaan jatkaa.

Tanssi ja liikunta

Tanssin ja liikunnan ainealueella toteutui 251 kurssia, joka oli 10 kurssia vähemmän kuin v. 2020. Opiskelijoita tanssin ja liikunnan kursseilla oli yhteensä 3056 ja opetusta annettiin yhteensä 3784 tuntia (v. 2020 yhteensä 3675 henkilöä ja opetusta 3524 tuntia). Osallistujamäärä on edelleen laskussa, vaikka tuntimäärässä ei ole laskua .

Suosituimpia kursseja liikunnassa olivat vesijumpat, kuntosalit, core, kahvakuula ja kuntoliikuntakurssit. Osallistujia kursseille oli kaikkiaan 2388 ja tunteja toteutui 2665 (suunniteltiin 2780). Liikunnan rooli opiston toiminnassa on hyvin merkittävä jo kansanterveydellisistä syistä.

Tanssin ainealueella kurssit toteutuivat hyvin: 78 suunnitellusta kurssista 70 toteutui, ja 1231 suunnitellusta tunnista toteutui 1114 (952 vuonna 2020). Monipuolisen tanssikurssivalikoiman annista nautti vuoden aikana 655 kurssilaista. Tanssin ainealueella eniten kurssilaisia houkuttelivat lavatanssit ja lavis.

Tarjolla oli myös lapsille erilaisia tanssikursseja showtanssista lastentanssijameihin. Kevätjuhlien peruuntuminen koronatilanteen takia keväällä 2021 oli harmillista, kun opittua olisi mielellään haluttu päästä esittämään. Tansseja kuitenkin kuvattiin ja jaettiin virtuaalisesti koteihin nähtäväksi.

Tanssin ja liikunnan osalta uusia kurssitarjonnassa oli muun muassa itämainen tanssi Rautalammilla ja QiGong Tervossa.

Kaikkienensa liikunta- ja tanssikurssit pyrittiin toteuttamaan mahdollisimman terveysturvallisesti. Opettajia ohjeistettiin, kuinka toteuttaa opetus koronaohjeita noudattaen ja opiskelijoita, kuinka toimia kursseilla, jotta terveysturvallisuuskökohta toteutuu.

Koti- ja puutarhatalous, tietotekniikka

Näihin aihieryhmiin kuuluvia kursseja toteutui v. 2021 aikana kaikkiaan kolme . Tunteja tämän aineryhmän kursseille käytettiin 49 tuntia, ja opiskelijoita oli 23 kpl.

Koti- ja puutarhatalouteen liittyvistä kursseista toteutuivat *Villiyrtit tutuksi* -kurssit toukokuussa 2021 Leppävirralla ja Suonenjoella.

Tietotekniikkakurssit toteutuivat v. 2021 melko hyvin. Toteutuneiden kurssien aihepiirit käsittelivät niin kannettavan tietokoneen siivoamista, mobiililaitteiden tehokäyttöä kuin päivittäisten sähköisten asiointipalveluiden tutuksi tekemistäkin. Tietotekniikkakursseja toteutui yhteensä seitsemän kpl, ja tunteja niihin käytettiin yhteensä hieman yli 90 tuntia. Osallistujia tietotekniikkakursseilla oli v. 2021 aikana yhteensä 58 henkeä.

Uutuutena Rautalammilla alkoi Digiloo Digilei -kurssisarja, jossa oli tavoitteena tutustua nykitekniikan uusiin tuuliin video- ja äänituotantokursseilla. Videotuotantokurssi keräsi kurssin täyteen osallistujia, äänituotantokurssi siirrettiin syyskaudelta 2021 kevätkaudelle 2022 aikataulujen vuoksi.

Pienempien aineryhmien toteutuneista kursseista kannattaa mainita pitkistä aikaa järjestetyt järjestyksenvalvojakurssit Leppävirralla ja Suonenjoella. Molemmilla paikkakunnilla kurssit olivat hyvin suosittuja, eivätkä kaikki halukkaat edes mahtuneet ryhmiin. Järjestyksenvalvojakurssien järjestämistä aiotaankin jatkaa lähivuosina. Myös

hygieniapassikurssi järjestettiin Suonenjoella, ja konmarittamisen (suom. 'luovu kaikesta turhasta') suosio näkyi myös opistolla ammattijärjestäjän vetämien Hyvinvointia järjestämällä -kurssien toteutumisena. Kurssit toteutettiin v. 2021 Leppävirralla ja Tervossa.

Luennot, konsertit ja tapahtumat

Kevätlukukauden 2021 aikana suurin osa opiston ohjelmaan suunnitelluista yleisötilaisuuksista jouduttiin koronatilanteen vuoksi perumaan.

Tervoteatteri esitti pienelle liveyleisölle sekä suoratoistona kotikatsomoihin koko perheen esityksen "Hölmölän kylän uutisia". Toinen pienoisnäytelmä "Onko teillä tämmöstä?" esitettiin livenä 15 katsojalle.

Kaikki loput kevään esitykset peruuntuivat maaliskuun puolivälissä alkaneiden koronarajoitusten vuoksi. Syyskauden ohjelmistossa ja tapahtumissa oli mukana hyvin yleisöä. Teatteri Lumon Metsä repussa, Mysteeriteatterin Matkalla jouluun – pysähdyspaikkana Lempy ja muun muassa Jättiläisnuket Pukki palaa -pellolla tapahtuma keräsi paljon yleisöä.

Kaikesta huolimatta vuoden 2021 aikana teatteriesityksiä seurasi lähes 1800 henkeä ja näytöskertoja oli kaikkiaan 27. Teatteriesityksistä tarkemmin teatteri ja sanataide -kohdassa.

Yleisöluennoista sekä Suonenjoelle että Leppävirralla kevätkaudelle 2021 suunnitellut, UNESCO:n maailmanperintökohteista ja erityisesti Verlasta ja Sammallahdenmäestä kertovat luennot piti perua huonontuneen koronatilanteen takia. Rautalamille suunniteltu luento *Puutarhakulkurin matkassa, kurkistuksia suomalaisiin kotipuutarhoihin* jouduttiin liveluennon osalta perumaan, mutta luento saatiin kuitenkin pidettyä verkkovälitteisenä luentona.

Kyseisen luennon pitäjä, **Paula Ritanen-Närhi** on omalla allaan tunnettu pitkän linjan puutarha-alan asiantuntija, mikä varmasti näkyi myös osallistujamäärässä. Verkkoluennolla oli mukana yhteensä 56 osallistujaa ympäri Suomen. Tämä lienee Sisä-Savon kansalaisopiston ennätys verkkovälitteisten luentojen osallistujissa!

Syksyllä 2021 järjestettiin kaikkiaan kuusi eri yleisö-/verkkoluentoa, eli kaikki syksyille suunnitellut luennot saatiin pidettyä ennakoidun mukaisesti. Syksyn luentokauden aloitti 15.9. Sisä-Savon Kuulo ry:n kanssa yhteistyössä pidetty *Kuulon ongelmia ja kuntoutusta* yleisö-/verkkoluento. Luennoitsijana toimi KYS:n korva-, nenä- ja kurkkutautien erikoislääkäri, audiologi **Antti Hyvärinen**. Yleisöä oli paikan päällä Suonenjoella 42 henkeä ja verkko-osallistujia mukana oli 18 osallistujaa.

Seuraava luento pidettiin yhteistyössä Suonenjoen kulttuuritoimen kanssa, ja tuolloin puhumassa oli Liikenneturvan edustaja otsikolla *Ikääntyminen ja liikenne*. Liveluentona oli paikan päällä joitakin kuulijoita. Luento oli samalla osa ikäihmisten teemaviikon ohjelmistoa.

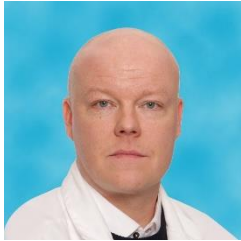
Opiston suunnittelijaopettaja Minna Rönkkö piti Leppävirralla luennon 6.10. UNESCO:n maailmanperintökohteista ja vielä tarkemmin sanottuna Verlasta yhteistyössä Leppäengas ry:n kanssa. Myös tällä luennolla yleisömäärä jäi tällä kertaa vähäiseksi, sillä paikkakunnalla oli samaan aikaan myös muuta ikäihmisten viikon ohjelmaa. Onkin olennaisen tärkeää, että teemaviikkojen aikana eri toimijat olisivat selvillä toistensa järjestämästä ohjelmasta, jotta päällekkäisyyksiltä välttyttäisiin.

Lokakuussa 2021 pidettiin vielä yksi yleisö-/verkkoluento, ja tällä kertaa aihepiiri oli erityisesti englannin kielestä ja kulttuurista kiinnostuneita ajatellen valittu. FM, kielenopettaja **Heli Hukkanen** luennoi 14.10. Leppävirralla ja verkossa aiheesta Neiti Marplen ja komisario Morsen maisemissa. Luento keräsi Leppävirran valtuustosalin parikymmentä kuulijaa, ja verkkovälitteisesti luentoa seurasi saman verran ihmisiä.

Opisto järjestää lv. 2021-2022 yhden kaksiosaisen verkkoluentosarjan, jonka yhteisenä otsikkona on taloyhtiöihin liittyvät asiat. Sarjan ensimmäinen osa pidettiin 2.11., ja luennoitsijana oli isännöitsijä, ITS, AIT, IEAT **Terhi Riikonen**. Luentoa seurasi 31 osallistujaa ympäri Suomen, minkä lisäksi muutama osallistuja katseli luennosta tehdyn tallenteen.

Syyskauden viimeinen verkkoon striimattu yleisöluento pidettiin 20.11. Suonenjoella. Luennoitsijana oli silmäsairauksien erikoislääkäri **Niko Lappi**, ja osallistujia paikan päällä Kuluvalta vuodelta jouduttiin perumaan tai siirtämään useita opiston konsertteja koronan vuoksi. Opiston Musikaalibändi oli mukana Satulateatterin musiikinäytelmässä MATA HARI - Pissis with Kisses. Näytelmän ensi-iltaa jouduttiin siirtämään useaan kertaan, mutta kolmas kerta onnistui elokuussa 2021. Näytelmä keräsi Rautalamille Matti Lohen koululle n. 700 henkeä, vaikka esityksiin ei pystytty ottamaan livebändiä eikä kuoroa mukaan. Musiikit nauhoitettiin toukokuussa ennakkoon Studio Kukulassa Konnevedellä.

Cantilena-laulajat pääsivät pitämään kuoron 20-vuotis juhlakonsertin 10.10., jonka oli määrä olla jo maaliskuussa. Konserttia saapui kuulemaan Rautalamille Matti Lohen koululle n. 170 henkeä. Kuoron säestyksestä ja harjoittamisesta vastasi Anneli Tarvainen, kuoroa johti konsertissa Pia Pakarinen.

Leppävirralla Sorsakosken soittokunta juhli 140-vuotista taivaltaan konsertin merkeissä 2.10.2021. Paikalla oli n. 100 henkeä.

Leppävirran Pelimannien 50-vuotisjuhlakonsertti järjestettiin 16.10. Leppävirran Nuorisoseuran talolla, paikalla oli 70 henkeä.

Ukeleleryhmä esiintyi kesällä Konnustuvalla ja Valoa ja virtaa -tapahtumassa. Paikalla yhteensä satoja ihmisiä. Joulun alla yhteiskonsertti Jorma Hynnisen ja Luminous-kuoron kanssa Leppävirran kirkossa, paikalla koronapassilla 200 henkeä. Ukuleleryhmä osallistui myös pariin kansainväliseen festariin videon välityksellä.

Vesannolla Naesvokaals esiintyi seuraavissa tapahtumissa:

Vesannon kunnan 150-vuotisjuhlavuoden pienessä striimatussa tapahtumassa Vesantojärven rannassa 15.5., 6.12. itsenäisyyspäivän juhlassa, joka pidettiin Simolan palvelukeskuksen omalle väelle ja muutamalle omaiselle sekä 11.12. Kauneimmissa joululauluissa Vesannon kirkossa (reilu 60 henkeä). Naiskuoro IloVeela piti joulukonsertin Vesannon kirkossa 19.12.2021. Konsertti oli ensimmäinen, johon vaadittiin osallistujilta koronapassi. Paikalle saapui 110 henkeä.

Tervossa Laulusakki Tervon Kööri kävi laulamassa vanhustenviikolla vanhainkodilla ja järjesti fb-livejoululaulutapahtuman joulun alla kirkossa.

Verkko-opetus

Kuten monessa muussakin opistossa, myös Sisä-Savon kansalaisopistossa verkko-opetus pääsi paremmin käyntiin v. 2021 aikana. Edellisvuonna verkkovälitteisyys oli ehtinyt tulla monelle tutuksi, ja verkkokursseille osallistuminen oli useammalle tuttua. Verkkokursseja saatiin tarjolle yhteensä 23 kpl, ja niistä noin puolet saatiin käyntiin. Tunteja verkko-opetukseen kului 135 tuntia, ja opiskelijoita verkkokursseilla oli yhteensä 182.

Verkko-opetuksena toteutettiin mm. saksan, italian ja viron kielten alkeita, tuolijumppaa, Excelin perusteita

sekä villiyrttikurssi. Näiden lisäksi opisto tarjosi neljää eri sukututkimusverkkokurssia yhteistyössä SnellmanEDUn kanssa, ja osalle näistä kursseista löytyi osallistujia myös Sisä-Savon kansalaisopistosta.

MAKSUPALVELUTOIMINTA

Maksupalvelu- eli tilauskurseja järjestettiin yhteensä 19 kurssin verran vuoden 2021 aikana. Tilauskurseja järjestettiin edellisvuonna yhteensä 11 kpl, joten tässäkin asiassa pahimman koronasulkuvaiheen väistyminen näkyi selvästi. Maksupalvelukurseja järjestettiin kevätlukukauden 2021 aikana yhteensä 12 kpl, ja syyslukukauden puolella niitä pidettiin yhteensä seitsemän kappaletta.

Tilauskurssien aihepiirit ja sisältö vaihtelivat kovasti. Perinteisesti opisto on järjestänyt runsaasti EA-koulutuksia, ja näin oli myös v. 2021 aikana. Kaiken kaikkiaan EA-kurseja pidettiin 12 kpl, ja yhteensä niissä annettiin opetusta 156 tuntia.

Muut v. 2021 järjestetyt maksupalvelukurssit olivat eri koulujen tilaamia kerhoja eri-ikäisille koululaisille. Ohjelmassa oli mm. rumpujen soittoa, kokki- ja puuhakerhoa, teatterikerhoja sekä ns. Sporttisirkus, minkä puitteissa leppävirtalaisilla lapsilla oli mahdollisuus päästä tutustumaan eri liikuntalajeihin ohjatussa ympäristössä. Näitä kouluille tarjottuja maksupalvelukurseja pidettiin yhteensä seitsemän kappaletta, ja tunteja niissä annettiin yhteensä hieman yli 170 tuntia. Kaiken kaikkiaan tilauskurssien yhteistuntimäärä v. 2021 aikana oli 328 tuntia.

HANKETOIMINTA

Opintoseteliavustus

Opetushallitus myönsi opistolle 4000 euroa opintoseteliavustusta määrittelemiinsä kohderyhmiin kuuluvien henkilöiden opiskelijamaksujen korvaamiseen lukuvuodelle 2021-2022. Avustus tuli käytettyä näihin tarkoituksiin. Avustusta käytettiin

siten, että muiden kurssien osalta opintoseteliavustus kattoi 50% kurssimaksuista, mutta työttömien digitaitojen vahvistamiseen suunnatun kurssin kurssimaksut katettiin täysin opintoseteliavustuksella.

Muu hanketoiminta

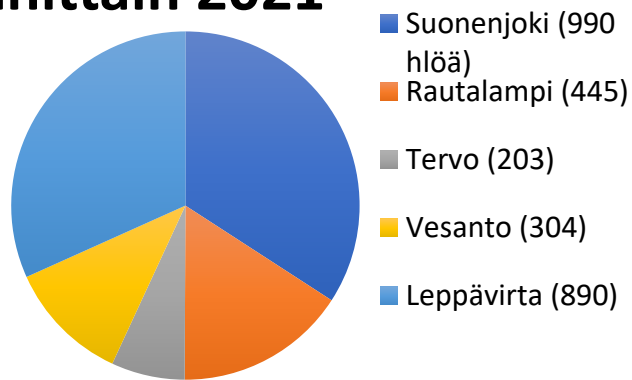
Sisä-Savon kansalaisopisto koordinoi Erasmus+-hanke nimeltään *Järvisuomalaiset opissa Euroopassa*. Projektin kautta yhteistyöopistojen (Sisä-Savon, Kaskikuusen, Kiuruveden, Pielavesi-Keiteleen, Siilinjärven ja Vieremän kansalaisopistot) opettajat täydennyskouluttautuvat eri Euroopan maissa, ja uusia oppeja levitetään projektissa olevien opistojen opettajille. Projektin alkuperäinen aikataulu oli v. 2019-2021, mutta koronan katkaistua opettajien täydennyskoulutusliikkuvuudet täysin keväällä 2020, projektille haettiin ja saatiin jatkoa 31.7.2022 saakka. Hanke lähti uuteen nousuun syksyllä 2021 koronatilanteen helpottaessa. Lähes 50 opettajaa aikoo lähteä keväällä 2022 kursseille. Hanketta hallinnoi osanottajaopistoista koottu ohjausryhmä.

Suonenjoki, Leppävirta ja Rautalampi saivat hankeavustusta Harrastamisen Suomen mallikerhojen (HSM) järjestämiseen. Sisä-Savon kansalaisopisto oli jo keväällä pilottivaiheessa mukana kerhojen vetäjänä. Syksyllä toimintaan sisältyi muun kokkikerhoja, kuvataidekerhoja, teatteritoimintaa sekä tietotekniikkaan ja musiikkiin liittyviä kerhoja. Kerhot on suunnattu peruskouluikäisille.

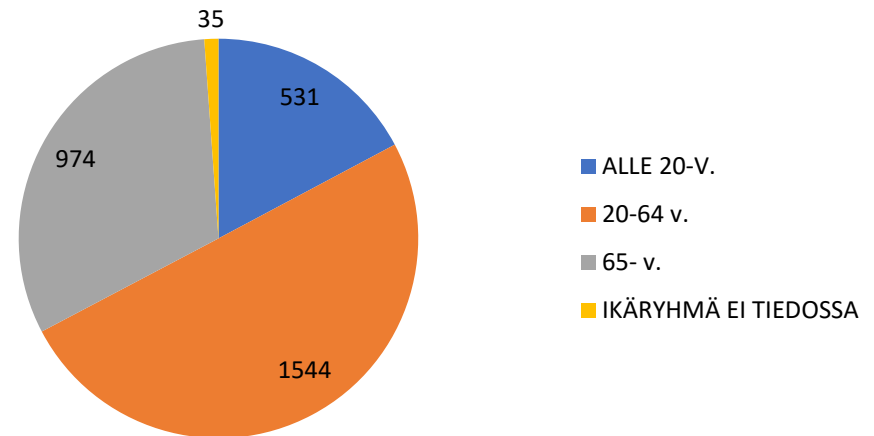
VAOS-opetustunnit ja kurssilaiset ainealueittain 2021

[illegible]

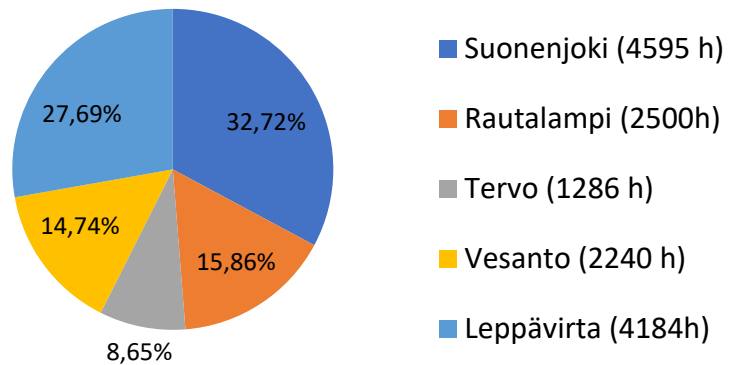
Netto-opiskelijat kunnittain 2021

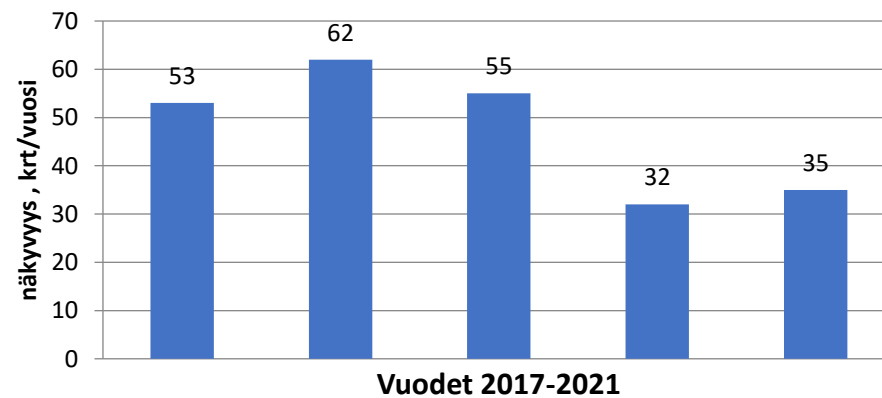
Netto-opiskelijat ikäryhmittäin v. 2021

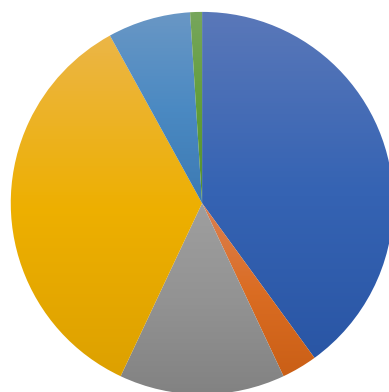
Opetustunnit v. 2021 kunnittain

Opiston näkyvyys mediassa (lehdet, internet, radio, tv)

Netto-opiskelijat pääasiall. toiminnan mukaan 2021

- Työllinen (1252 hlöä = 40 %)
- Työtön (99 hlöä = 3 %)
- Opiskelija/koululainen (431 hlöä = 14 %)
- Eläkeläinen (1094 hlöä = 35 %)
- Muu (182 hlöä = 7 %)

Netto-opiskelijat, 4v. seuranta

